

Hantering av kemiska produkter

Kemikalier ska hanteras och förvaras så att risken för spill eller läckage till omgivningen minimeras och så att eventuellt spill eller läckage inte når golvvavlopp, dag- och grundvatten, vattendrag eller mark. Genom att hantera och förvara kemikalier på ett säkert sätt skyddar du såväl människor som miljö från risken att skadas av farliga ämnen.

Krav på skyddsåtgärder

De krav på skyddsåtgärder som miljö- och hälsoskyddsnämnden i Umeå kommun ställer på miljöfarliga verksamheter utgår från miljöbalkens andra kapitel om allmänna hänsynsregler (1998:808). Hänsynsreglerna ska alla verksamheter följa.

Du måste till exempel:

- skaffa dig den kunskap som krävs för att veta hur din verksamhet kan påverka miljön och människors hälsa och hur du kan motverka sådan påverkan.
- vidta lämpliga skyddsåtgärder och andra försiktighetsmått så snart det finns risk för negativ påverkan på människors hälsa eller miljön. Det gäller även om tillsynsmyndigheten inte ställt några krav.

Det finns särskilda bestämmelser om bland annat bekämpningsmedelsanvändning och hantering och förvaring av kemikalier inom vattenskyddsområde.

Förvara kemikalier rätt

Kemikalier ska förvaras på hårdgjorda ytor. Flytande kemikalier ska förvaras på ytor som är både hårdgjorda och invallade. Golvytor, invallningar, tråg etc, som är till för att samla upp spill och läckage ska vara täta och beständiga mot de kemiska produkter som förvaras där. Lämpliga material kan vara vattentät betong, plast eller plåt.

På nästa sida finns viss information om förvaring och hantering av kemikalier. Mer specifik information hittar du i produkternas säkerhetsdatablad.

- Invallningen ska rymma volymen av den största behållaren plus 10 % av övrig lagrad volym.
- Om kemikalier förvaras utomhus ska det finnas regnskydd eller tak så att invallningen inte fylls med vatten.
- En lokal utan golvvavlopp kan fungera som förrådsrum för kemikalier om golvet är tätt och beständigt, samt om trösklarna är förhöjda eller golvet nedsänkt.
- Kemikalier som kan reagera med varandra ska inte förvaras inom samma invallning. Det gäller även för andra produkter som av andra anledningar är olämpliga att förvaras tillsammans.
- Påkörningsskydd ska finnas där behållarna riskerar att skadas av fordon eller liknande.
- Cisterner omfattas av Naturvårdsverkets föreskrifter (NFS 2017:5) om skydd mot mark- och vattenförorening vid lagring av brandfarliga vätskor och har särskilda krav på förvaring.
- Kemikalier och farligt avfall ska förvaras så att obehöriga hindras att komma i kontakt med dem.

Handlingsplan för att åtgärda spill och läckage

Om spill eller läckage trots allt inträffar, vid t ex omlastning, förflyttning eller avlämnande av kemikalier eller farligt avfall, är det viktigt att du agerar snabbt och rätt för att minska skadorna. Därför bör du ha en handlingsplan med rutiner för åtgärder om olyckan inträffar.

Det bör finnas saneringsutrustning med absorptionsmedel tillgängligt. Det är också bra om det finns möjlighet att stänga avloppsbrunnar.

Du som har en verksamhet som är tillstånds- eller anmälningspliktig enligt miljöbalken är skyldig att underrätta tillsynsmyndigheten vid driftstörning, till exempel spill eller läckage som kan leda till olägenheter för människors hälsa eller miljön.

Du bör kontakta Vakin när det finns risk för läckage till kommunens dag- eller spillvattennät. Ring 090-16 19 00.

Ring SOS 112 vid akuta situationer med risk för människors hälsa eller miljön.

Om du som verksamhetsutövare eller fastighetsägare upptäcker en förorening på fastigheten som kan medföra skada eller olägenhet ska du underrätta Miljö- och hälsoskydd om detta. Ring 090-16 10 00.

Säkerhetsdatablad

Du som är verksamhetsutövare ska ha kunskap om hur farliga de kemikalier som används i verksamheten är. I säkerhetsdatabladet finns information om hur en kemisk produkt ska hanteras för att undvika skada på människors hälsa eller miljön.

Säkerhetsdatablad ska finnas för alla märkningspliktiga kemikalier som hanteras i verksamheten. Säkerhetsdatabladen uppdateras regelbundet och ska finnas tillgängliga för alla personer i verksamheten som hanterar produkterna.

Fråga alltid efter säkerhetsdatablad när du köper miljö- och hälsofarliga produkter. Leverantören är skyldig att tillhandahålla dessa för ämnen eller blandningar som är märkningspliktiga, dvs ska märkas med farosymbol eller faropiktogram. Det finns även vissa kemikalier där säkerhetsdatablad ska lämnas på begäran av yrkesmässiga användare, även om de saknar denna märkning. Upplysning om detta ska anges på förpackningen.

Val av kemikalie

Inför köpet av en kemisk produkt ska du överväga om det finns en mer miljöanpassad och mindre hälsoskadlig produkt eller metod att välja (miljöbalkens produktvalsprincip och principen om bästa möjliga teknik).

Om kemiska produkter innebär risker för människors hälsa eller miljön ska du ersätta produkterna med mindre farliga alternativ i de fall detta är möjligt.

Gå regelbundet igenom dina kemiska produkter för att se om alla används och verkligen behövs. På så sätt undviker du onödig hantering av kemikalier.

I Kemikalieinspektionens PRIO-databas, www.kemi.se, finns hjälp att bedöma vilka kemiska ämnen som är acceptabla från hälso- och miljösynpunkt.

Faropiktogram

Gamla farosymboler

Farosymboler med farobeteckningar enligt Kemikalieinspektionens föreskrifter (KIFS 2005:7)				
Explosivt	Extremt brandfarligt	Mycket brandfarligt	Oxiderade	Mycket giftig
Giftig	Frätande	Hälsoskadlig	Iriterande	Miljöfarlig